

Finnwatch ry, 14.10.2019

Suosituksia valtion omistajapolitiikkaan

Antti Rinteen hallitusohjelmassa on asetettu yhteiskuntavastuu jokaisen valtionyhtiön perusarvoksi. Hallitusohjelma linjaa, että jokaisen valtionyhtiön tulee ottaa päätöksenteossaan taloudellisten tekijöiden lisäksi huomioon myös toiminnan sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutukset.

Finnwatch toivoo, että edellä mainitut kirjaukset otetaan vahvasti huomioon valtion omistajapolitiikkaa koskevan periaatepäätöksen päivityksen yhteydessä sekä asetettaessa yhtiökohtaisia strategisia tavoitteita. Konkreettisten kirjausten lisäksi niiden toteutumista tulee valvoa vuosittaisella raportoinnilla sekä yhtiöiden ja niiden sidosryhmien kanssa käytävällä vuoropuhelulla.

Yleisiä huomioita valtion omistajapolitiikkaan kaikkia valtionyhtiöitä koskien

Valtionyhtiöiden on sitouduttava YK:n ihmisoikeuksia ja yritystoimintaa koskeviin periaatteisiin (UNGP)

UNGP-periaatteet ovat johtava kansainvälinen yritysten ihmisoikeusvastuun määrittelevä standardi. Osa valtionyhtiöistä on jo sitoutunut UNGP-periaatteiden noudattamiseen ja ne toteuttavat periaatteisiin keskeisesti kuuluvaa ihmisoikeuksia koskevaa huolellisuusvelvoitetta. Valtion omistajapolitiikassa tulee varmistaa, että kaikki valtionyhtiöt laativat ja julkaisevat UNGP-periaatteiden mukaisen ihmisoikeussitoumuksen ja alkavat noudattaa ihmisoikeuksia koskevaa huolellisuusvelvoitetta. Tämä tarkoittaa ihmisoikeusriskien tunnistamista ja arvioimista, ihmisoikeusriskien välttämistä ja vähentämistä sekä jo toteutuneiden negatiivisten ihmisoikeusvaikutusten korjaamista.

On tärkeää, että valtionyhtiöt näyttävät muille yrityksille esimerkkiä ihmisoikeuksien kunnioittamisesta. Valtionyhtiöiden tulisi julkaista ihmisoikeusriskejä koskevat kartoitukset sekä suunnitelmat ihmisoikeusriskien hallitsemiseksi. Hallitusohjelmaan sisältyvä kirjaus yritysvastuulain säätämisestä tulee myöhemmin tekemään huolellisuusvelvoitteen noudattamisesta pakollista muillekin yhtiöille.

Valtionyhtiöiden on toimittava edelläkävijänä hiilijalanjälkien laskennassa ja kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden asettamisessa

Valtionyhtiöiltä tulee edellyttää niiden koko toiminnan ja tuotteiden (Scope 1, Scope 2 ja Scope 3) hiilijalanjäljen laskemista ja julkistamista kansainvälisiä standardeja kuten Euroopan unionin Organisation Environmental footprint OEF- ja Product environmental footprint PEF -standardia apua käyttäen. Kun hiilijalanjäljet ovat tiedossa, niiden vähentämiselle tulee asettaa julkiset tavoitteet, joiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain.

Ilmastokriisin torjuminen tulee olla läpileikkaava tavoite kaikissa valtionyhtiöissä

Valtionyhtiöt toimivat useilla eri sektoreilla sijoitustoiminnasta lakisääteisten palveluiden toteuttamiseen. Kaikkien valtionyhtiöiden, jotka eivät ole jo näin tehneet, tulisi arvioida niiden liiketoimintaan liittyvät keskeiset ilmastonäkökohdat sekä laatia suunnitelma negatiivisten vaikutusten minimoimiseksi sekä positiivisten vaikutusten lisäämiseksi. Yhtiöiden toiminnan tulee olla linjassa ilmastotieteen mukaisen 1,5 asteen tavoitteen kanssa.

Valtionyhtiöiltä tulee edellyttää vuosittaista raportointia kaikista yllä mainituista vastuullisuuteen liittyvistä toimenpiteistä.

Omistajaohjauksen olisi suositeltavaa laatia erillinen kriittinen ilmastotieteeseen pohjautuva selvitys valtionyhtiöiden ilmastovastuullisuudesta, ja identifioida systemaattisesti toimenpiteet, joilla yhtiöiden aiheuttamia negatiivisia vaikutuksia voidaan vähentää ja positiivisia vaikutuksia lisätä.

Valtionyhtiöiden käyttäminen strategisena työkaluna ilmastokriisin torjunnassa

Suomella on ilmastokriisin torjunnan kannalta useita strategisesti tärkeitä valtion enemmistöomisteisia yhtiöitä (esimerkiksi Gasum, Neste, Fortum, VR, Fingrid). Valtionyhtiöiden laajempaa roolia ilmastokriisin torjunnassa tulisi pohtia aktiivisemmin, ja yhtiöt tulisi nähdä strategisena työkaluna pelkkien tuotto-odotusten sijaan. Esimerkiksi valtion kokonaan omistamien yhtiöiden lyhyen tähtäimen tuotto-odotuksia voidaan laskea ja edellyttää niiltä nopeampia investointeja ilmastokriisin kannalta keskeiseen infrastruktuuriin. Yhtiöiden investointeja voidaan tukea samanaikaisesti muulla politiikalla. Omalla toimialallaan keskeisten valtionyhtiöiden tulee edistää ilmastotoimia myös Suomen rajojen ulkopuolella toimialaverkostoissaan.

Valtionyhtiöiden maakohtaista veroraportointia koskeva ohjeistus korjattava

Valtion enemmistöomisteiset yhtiöt ovat olleet tilikaudesta 2014 asti velvoitettuja raportoimaan veroista maakohtaisesti. Julkinen maakohtainen veroraportointi on tärkeä työkalu verovälittelyyn puuttumisessa, koska ilman maakohtaisia tietoja ulkopuolisen on mahdotonta arvioida maksaako yritys veronsa niihin maihin, joissa se tosiasiallisesti toimii ja joissa sen luoma arvonlisäys tosiasiallisesti syntyy. Valtio-omisteisten yhtiöiden veroraportointia koskeva ohjeistus on kuitenkin liian suppea ja jättää yhtiöille paljon liikkumavaraa.

Tällä hetkellä yrityksille on annettu vapaus määrittää itse, mikä tieto on ko. yrityksen kohdalla olennaista ja mikä ei, mistä johtuen raportoitavien tietojen laajuus ja sisältö vaihtelevat merkittävästi. Moni yhtiö jättää verotietojen analysoinnin kannalta olennaisia tietoja raportoimatta ja esittää tiedot vain itse olennaisiksi katsomistaan toimintamaista. Se, miten olennaisuus on määritetty, jää usein kertomatta. On myös huomionarvoista, ettei kuhunkin maahan maksettujen verojen määrään perustuva euromääräinen olennaisuusraja ole veroraportoinnissa järkevä, koska veroparatiiseihin ei tyypillisesti makseta paljon veroja. Nimenomaan tästä syystä yrityksen toiminta veroparatiiseissa on verovastuullisuutta arvioitaessa hyvinkin relevanttia.

Edellä kuvattuja puutteita voidaan havainnollistaa kahden esimerkin kautta. Postilla on [2018 verojalanjälkiraportin](#) mukaan toimintaa 11 maassa. Verotiedot on kuitenkin raportoitu maatasolla ainoastaan Suomen ja Venäjän osalta, ja loput maat on luokiteltu kahteen luokkaan: Skandinaavia ja muut maat. Fortumilla on puolestaan [2018 tilinpäätöksen](#) mukaan tytäryhtiöitä 20 eri maassa, mutta verotiedot on [verojalanjälkiraportilla](#) esitetty 11:n osalta. Fortumin kohdalla isoin heikkous liittyy kuitenkin raportoitujen tietojen sisältöön: maatasolla esitetyt tiedot eivät sisällä lainkaan esimerkiksi liikevaihtoa tai tulosta ennen veroja, jotka olisivat keskeisiä tietoja toiminnan laajuutta ja maksettujen verojen tasoa arvioitaessa. Yhtiö ei ole katsonut näitä olennaisiksi tiedoiksi.

Valtionyhtiöiden julkista maakohtaista veroraportointia koskevaa ohjeistusta tulee muuttaa siten, ettei yrityksille jätetä nykyisenlaista päätäntävaltaa sen suhteen, mitä tietoja ne raportoivat. Yrityksiltä tulee edellyttää kaikkien ohjeessa listattujen tietojen raportoimista jokaisen toimintamaan osalta. Samassa yhteydessä raportoitavien tietojen listaa tulee täydentää, koska se on tällä hetkellä hyvin suppea. Mukaan tulee ottaa mm. henkilöstökulut, liikevoitto/-tappio sekä lainojen korkokulut ja -tuotot.

Aggressiivinen verosuunnittelu on omistajapolitiikkaa koskevassa periaatepäätöksessä määriteltävä OECD:n määritelmän mukaisesti, sisällyttäen mukaan myös puhtaasti kotimaiset verojen minimointiin tähtäävät toimet

Juha Sipilän hallituksen valtion omistajapolitiikkaa koskevassa valtioneuvoston periaatepäätöksessä todettiin, että aggressiivinen verosuunnittelu ei ole hyväksyttyä. Aggressiivinen verosuunnittelu kuitenkin määriteltiin tavalla¹, joka ei vastaa OECD:n esittämää BEPS-määritelmää eikä sisällä edes kaikkia jo nykyään laittomaksi veronkierroksi katsottavia toimia. Rinteen hallituksen omistajapolitiikkaa koskevassa valtioneuvoston periaatepäätöksessä aggressiivinen verosuunnittelu tulee edelleen kieltää, mutta se tulee määritellä OECD:n määritelmän mukaisesti ottaen huomioon myös kotimaiset järjestelyt kuten tulonmuunto. Omistajapolitiikan toimeenpanoa tulee valvoa ja käydä käytännön toimien etenemisestä vuoropuhelua verovastuullisuuden kannalta riskiryhmässä sijaitsevien yhtiöiden kanssa. Seurantaa tulee priorisoida esimerkiksi yhtiöihin, joiden toiminnassa on rajat ylittäviä järjestelyjä matalan verotuksen maissa (esim. Fortum, Neste, Stora Enso) ja jotka toimivat itse sijoittajina (esim. Suomen Teollisuussijoitus Oy, Finnfund).

Vaikka verovastuullisuuden edistäminen yhtiöiden toiminnassa on kannatettavaa ja perusteltua, korostamme edelleen, että Suomen ensisijainen vastuu on korjata verolainsäädäntönsä siten, että verovälittely vaikeutuu. Verolainsäädännön korjaamista ja kokonaisuudistusta tulee edistää myös kansainvälisesti. Suomen hallitusohjelman kirjaukset konkreettisista toimenpiteistä eivät tältä osin ole riittäviä².

---

¹ Omistajapolitiikkaa koskevassa valtioneuvoston periaatepäätöksessä käytetty määritelmä: "Aggressiivisella verosuunnittelulla tarkoitetaan keinotekoisien toimintojen tai rakenteiden käyttämistä, jotka tähtäävät kokonaan verottomiin tilanteisiin tai siirtohintojen vääristely, jossa tulo kohdistuu matalan verotuksen maihin voimassaolevien siirtohintasäännösten vastaisesti."

² Suosituksia, ks. Finnwatch, Hallitusohjelman vero-osio ei lunasta odotuksia, <https://finnwatch.org/fi/uutiset/518-finnfund-julkaisi-verolinjauksensa-mikae-muuttuu>

Valtion omistajaohjauksesta vastaavien henkilöiden osaamista yritys vastuukysymyksissä on lisättävä

Valtion yritys vastuuta koskevien omistajaohjauslinjausten käytännön toimeenpanosta tulee varmistua lisäämällä yritys vastuuseen liittyvää osaamista virkakunnassa ja yhtiöiden erilaisissa hallintoelimissä valtiota edustavien henkilöiden keskuudessa. Yhtiöiden kanssa vuoropuhelua käyvien henkilöiden tulee tuntea YK:n ihmisoikeuksia ja yritystoimintaa koskevat ohjaavat periaatteet (UNGP) sekä OECD:n ohjeet monikansallisille yrityksille. Heillä tulee olla myös perusosaaminen ympäristö- ja ilmastovastuusta sekä verovastuullisuuskysymyksistä.

Yhtiökohtaisia huomioita

Alkon mahdollisuudet ihmisoikeuksia koskevan huolellisuusveloitteen noudattamiseen tulee huomioida alkoholilaissa

Alkoholilaissa Alkolta edellytetään syrjimätöntä toimintaa (25 §). Syrjimättömyys sinänsä on tärkeä arvo, mutta pykälän nykyinen muoto estää Alkoa huomioimasta tiettyihin tuotantomaihin liittyviä yleisesti tiedossa olevia ihmisoikeusriskejä YK-periaatteiden mukaisesti. Alkoholilaki 25 § toteaa: *“Alkoholiyhtiön päätökset alkoholijuomien ottamisesta vähittäismyyntiin, niiden poistamisesta vähittäismyyntistä ja niiden hinnoittelusta tulee tehdä julkisin ja tasapuolisin perustein riippumatta niiden valmistajan tai myyjän kansalaisuudesta tai kotipaikasta.”* Pykälää on tulkittu niin, että riskimaista tulevilta tuottajilta ei voida erikseen edellyttää pakollisena vaatimuksena esimerkiksi vastuullisuussertifointia tai kolmannen osapuolen vastuullisuusauditointia.

Pykälää tulee korjata vastaamaan tältä osin esimerkiksi hankintalakiä, jonka puitteissa voidaan vaatia tiettyä merkkiä näytöksi siitä, että hankinnan kohde vastaa vaadittuja ympäristöominaisuuksia, sosiaalisia ominaisuuksia tai muita ominaisuuksia (hankintalaki, 72 §). Alkoholilakiin tulisi kirjata myös yleinen lain tulkintaa ohjaava periaate soveltuvilta osin vastaavalla tavalla kuin hankintalaissa (2 §): *“Hankintayksiköiden on pyrittävä järjestämään hankintatoimintansa siten, että hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet hyväksi käyttäen ja ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen”*.

Omistajaohjaus voi koordinoita lain korjaamisen yhteistyössä Alkon omistajaohjauksesta vastaavan sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Fortumin rahoitusjärjestelyillä toteutettu aggressiivinen verosuunnittelu lopetettava

Fortum on jo vuosia siirtänyt voittojaan Suomesta ja Ruotsista sellaisiin EU-maihin, joissa niitä verotetaan kevyesti. Siirrot on toteutettu konsernin sisäisillä rahoitusjärjestelyillä, joissa on hyödynnetty Hollantiin, Belgiaan ja Irlantiin perustettuja rahoitusyhtiöitä. Keskittämällä konsernin rahoituksen em. maihin Fortum on saavuttanut merkittäviä veroetuja.

Fortum on hyödyntänyt rahoitusjärjestelyissään Irlannin matalaa yhteisöverokantaa sekä Belgian ja Hollannin verojärjestelmien erityispiirteitä. Irlannissa yhteisöveroprosentti on 12,5 %, joten sinne ohjattujen korkotuottojen verotus on huomattavasti Suomen yhteisöverotusta kevyempää. Belgiassa Fortum hyödynsi vuosien ajan nk. oman pääoman korkovähennystä³, jonka turvin yhtiön Belgian toimintojen verotettava tulos saatiin painettua alhaiseksi samanaikaisesti, kun Belgiaan maksetut vähennyskelpoiset korkokulut pienensivät Suomessa verotettavaa tulosta. Hollannissa konsernin sisäiset korkotuotot ovat tiettyjen edellytysten täytyessä hyvin matalasti verotettuja. Fortumin veroraportoinnista ei pysty suoraan päättelemään, missä määrin Fortum on pystynyt hyödyntämään tätä, mutta kyseinen verohelpotus on pääsyy sille, että ulkomaiset yritykset perustavat Hollantiin rahoitusyhtiöitä.

Fortumin rahoitusjärjestelyt ovat herättäneet keskustelua jo useamman vuoden ajan, mutta tästä huolimatta puhtaasti verojen minimointiin tähtäävien rahoitusjärjestelyiden on annettu jatkua. Vuoden 2018 [tilinpäätöksestä](#) ilmenee, että konsernilla on edelleen rahoitusyhtiöitä Hollannissa, Belgiassa ja Irlannissa. Fortumin [verojalanjälkiraportista](#) käy puolestaan ilmi, että valtaosa konsernin lainasaamisista sijaitsee juuri näissä maissa. Irlannin verotettava tulos on [mediatietojen](#) perusteella ollut vuonna 2018 72 milj. euroa, kun Suomen yhtiöiden verotettava tulos on jäänyt 35 milj. euroon. Lukuja verratessa on hyvä huomioida, ettei Fortumilla ole Irlannissa lainkaan energialiiketoimintaa. Verotettavien tulosten vertailua haittaa merkittävästi se, ettei Fortum esitä eri maiden verotettavia tuloksia veroraportoinnissaan.

Fortumin rahoitusjärjestelyt ovat aiheuttaneet veroriitoja useissa maissa. Suomessa hallinto-oikeus vapautti yhtiön verohallinnon määräämistä jälkiveroista, mutta Ruotsissa oikeus päätyi toisenlaiseen ratkaisuun. Siellä yhtiön maksettavaksi määrättiin pari vuotta sitten noin 122 milj. euroa jälkiveroja. Tapauksessa oli kyse juurikin konsernin sisäisten korkokulujen vähennyskelpoisuudesta. Oikeutta on käyty veroihin liittyen myös Belgiassa, missä paikalliset veroviranomaiset ovat kyseenalaistaneet Fortumin oikeuden sen verojärjestelyiden keskiössä olleisiin omanpääoman korkovähennyksiin.

Valtion tulee yhtiön pääomistajana huolehtia, että Suomen veropohjaa rapauttavista rahoitusjärjestelyistä luovutaan ja yhtiö maksaa veronsa siellä, missä sen varsinainen toiminta sijaitsee.

Fortumin tytäryhtiön Uniperin oikeustoimet ja niillä uhkailu Alankomaissa lopetettava

Uniper, josta Fortum omistaa puolet (ja tulevaisuudessa, jos kauppa hyväksytään yli 70 %), [uhkaa haastaa](#)⁴ Alankomaat oikeuteen ja hakea korvauksia siksi, että maa on ilmoittanut kieltävänsä kivihiilen käytön vuoteen [2030 mennessä](#). Alankomaiden päätöksen vuoksi Uniperilla on 10 vuotta aikaa luopua kivihiilen käytöstä laitoksissaan ja laitoksia ei tarvitse sulkea, vaan ne voivat siirtyä käyttämään biomassaa. Tästä huolimatta Uniper on vihjannut vaativansa 850 miljoonan euron kompensatiota.

³ Oman pääoman korkovähennysjärjestelmää muutettiin 2018 alusta alkaen, joten tn. Fortum ei enää hyödy siitä. Järjestelmää ehdittiin kuitenkin hyödyntämään vuosia ennen lakimuutosta.

⁴ De Telegraaf, <https://www.telegraaf.nl/financieel/1134267479/claim-om-kolenverbod-voor-staat>

Uniperin uhkailu perustuu kansainväliseen energiateollisuutta koskevaan investointeja suojaavaan sopimukseen (Energy Charter Treaty, ETC), joka on solmittu 1990-luvun alussa. ETC:n nojalla yritykset voivat haastaa valtioita oikeuteen ja vaatia korvauksia jos valtioiden politiikka heikentää yritysten investointien arvoa. Koska sopimus on kymmeniä vuosia vanha, se suojelee suoraan kivihiihi-, öljy-, kaasu- ja ydinvoimainvestointeja. Sopimusta on vaadittu uusittavaksi⁵. ETC:n ja siihen sisältyvän investointisuojausmekanismin (ISDS) on pelätty vaikeuttavan ilmastokriisin vastaisia toimia, ja Uniperin uhkailu on tästä ensimmäinen huolestuttava merkki.

SDP on Suomessa vastustanut investointisuojaajaa osana muita sopimuksia kuten TTIP:iä. Suomessa perustuslakivaliokunta on käsitellyt yhtiöiden oikeutta vastaaviin korvauksiin Suomen oman kivihiihikiellon yhteydessä. Perustuslakivaliokunta on todennut, että korvauksiin ei ole perusteita.⁶

Suomen valtion tulee käyttää poliittista ohjausta Fortumin suuntaan ja estää Uniperia käynnistämästä korvausvaateita. Mikäli dialogi ei riitä, Fortumin tulee kutsua Saksassa koolle ylimääräinen vuosikokous ja vaatia oikeudenkäynneistä ja niihin liittyvistä korvausvaateista luopumista.

Fortumin tytäryhtiön Uniperin kivihiihenpoltto ajettava alas

Suomi on luopumassa kivihiihen poltosta vuoteen 2029 mennessä. Omistajapolitiikan tulee olla johdonmukainen tämän tavoitteen kanssa, ja valtion tulee edellyttää Fortumilta (ja muilta mahdollisesti kivihiihen energiakäyttöön liittyviltä valtionyhtiöiltä) tiekarttaa siitä, miten sekä Fortumin että sen tytäryhtiön Uniperin nykyiset hiilivoimalat ajetaan alas vuoteen 2029 mennessä. Hiilivoimaloita ei tule myydä.

Uniperin käyttämän fossiilisen energian alasajo on yksi hallituksen tärkeimmistä ilmastotoimista, johon tulisi suhtautua vakavuudella. Uniper tuottaa enemmän kasvihuonekaasupäästöjä kuin koko Suomen valtio.

Finnfundilta kiellettävä sijoitukset ilmastolle haitallisiin hankkeisiin, yhtiön verovastuullisuuslinjauksia tiukennettava

Omistajaohjauksen tulee koordinoida Finnfundin omistajaohjausta yhdessä ulkoministeriön kanssa. Suomen kehitysyhteistyövaroja ei tule sijoittaa ilmaston kannalta haitallisiin hankkeisiin kuten fossiiliseen energiaan tai teolliseen lihatuotantoon. Esimerkiksi vuonna 2016 Finnfund teki päätöksen investoida kahdessa erässä 15 miljoonaa euroa kehitysyhteistyövaroja Ruandassa toteutettavaan turvepohjaiseen energiaan perustuvaan

---

⁵ European Council, Council adopts negotiation directives for modernisation of Energy Charter Treaty, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/07/15/council-adopts-negotiation-directives-for-modernisation-of-energy-charter-treaty/>

⁶ Valiokunnan lausunto PeVL 55/2018 vp – HE 200/2018 vp, https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Sivut/PeVL_55+2018.aspx

voimalahankkeeseen yhteistyössä Fortumin kanssa⁷. Omistajaohjauksessa on kiinnitettävä kriittistä huomiota hankkeiden perusteluina käytettäviin päästövähennysten vertailulaskelmiin, joiden ei tule perustua saastuttavimpaan teknologiaan. Hankkeissa rakennettavan uuden energian tulee olla lähtökohtaisesti aina uusiutuvaa energiaa.

Omistajaohjauksen on käytettävä osaamistaan myös Finnfundin verovastuullisuuden vahvistamiseksi yhteistyössä ulkoministeriön kanssa⁸.

Finnfundissa tehtyä ihmisoikeuksien huomioimiseen liittyvää kehitystyötä tulee seurata ja sen vaikutuksia arvioida kriittisesti.

Hanselin roolia julkisten hankintojen vastuullisuuden edistämässä tulisi vahvistaa

Ministeri Paatero on asettanut tavoitteeksi, että hallituskauden loppuun mennessä Suomen tulee olla edelläkävijä julkisten hankintojen ekologisessa ja sosiaalisessa vastuullisuudessa. Tavoite on tärkeä, ja sen saavuttamiseksi tarvitaan systemaattista poliittista ohjausta sekä konkreettisia toimenpiteitä uusien hankintamallien luomiseksi ja pilotoimiseksi sekä näiden aktiiviseksi levittämiseksi Suomen hyvin erilaisiin hankintayksiköihin. Huomiota on kiinnitettävä myös sopimuskauden aikaiseen valvontaan, josta on tällä hetkellä vastuullisuuskriteerien osalta vain vähän kokemuksia.

Suomessa on tällä hetkellä useita toimijoita, jotka tekevät vastuullisiin hankintoihin liittyvää samansuuntaista työtä pysyvällä tai projektiluontoisella valtion rahoituksella (mm. Motiva, Keino-verkosto sekä VM:n käynnistämä Hankinta Suomi -projekti). Hankintojen vastuullisuuden edistämistä tulisi edistää luomalla pysyvästi rahoitettu käytännön hankintatoimea lähellä oleva taho edistämään ja koordinoimaan eri puolella Suomea toimivien valtion ja kuntien hankintatoimien vastuullisuuteen tähtäävien hankintamallien luomista ja levittämistä.

Yksi tapa toteuttaa tämä olisi perustaa hankkijoiden vastuullisuustyötä edistävä ja koordinoiva elin Hanselin yhteyteen. Tätä puoltaisi Hanselin valtiosta erillinen oma rahoitusmalli, korkealla tasolla oleva käytännön hankintaosaaminen sekä Hanselin toiminnan uusi laajentuminen entistä enemmän myös kuntien hankintoihin.

---

⁷ Fortum, <https://www.fortum.com/media/2019/01/rwanda-turns-new-leaf-its-energy-strategy-services-fortum-en-ext>; Finnfund, <https://www.finnfund.fi/en/investing/investments/hakan-quantum-biomass-fired-power-plant/>

⁸ Listaus Finnfundin nykyisen verolinjauksen puutteista: Finnwatch, Finnfund julkaisi verolinjauksensa – mikä muuttuu?, <https://finnwatch.org/fi/uutiset/518-finnfund-julkaisi-verolinjauksensa-mikae-muuttuu>